

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ śōḍaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ śōḍaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmāya sōpā lambhaṃ prativacanaṃ dattvā
svasatītvaparīkṣārthaṃ sītāyā agnau pravēśaḥ

ēvamuktā tu vaidēhī
paruṣaṃ rōmaharṣaṇaṃ |
rāghavēṇa sarōṣēṇa
śrutvā pravyathitābhavat || 6.116.1 ||

sā tadāśrutapūrvam hi
janē mahati maithilī |
śrutvā bharturvacō ghōraṃ
lajjayāvanatābhavat || 6.116.2 ||

praviśantīva gātrāṇi
svāni sā janakātmajā |
vāksāraistaiḥ saśalyēva
bhṛśamaśrūṇyavartayat || 6.116.3 ||

tatō bāṣpapariklinnaṃ
pramārjantī svamānanam |

śanairgadgadayā vācā
bhartāramidamabravīt || 6.116.4 ||

kiṃ māmāsadrśaṃ vākya -
mīdrśaṃ śrōtradāruṇam |
rūkṣaṃ śrāvayasē vīra
prākṛtaḥ prākṛtāmiva || 6.116.5 ||

na tathāsmi mahābāhō
yathā māmavagacchasi |
pratyayaṃ gaccha mē svēna
cāritrēṇaiva tē śapē || 6.116.6 ||

prṥthakstrīṇāṃ pracārēṇa
jātiṃ tvaṃ pariśaṅkasē |
parityajaināṃ śaṅkāṃ tu
yadi tē'haṃ parīkṣitā || 6.116.7 ||

yadahaṃ gātrasaṃsparśaṃ
gatāsmi vivaśā prabhō |
kāmakārō na mē tatra
daivaṃ tatrāparādhyati || 6.116.8 ||

madadhīnaṃ tu yat tanmē
hṛdayaṃ tvayi vartatē |
parādhīnēṣu gātrēṣu
kiṃ kariṣyāmyanīśvarī || 6.116.9 ||

saha saṃvṛddhabhāvēna
saṃsargēṇa ca mānada |

yadi tē'haṃ na vijñātā
hatā tēnāsmi śāśvatam || 6.116.10 ||

prēṣitastē mahāvīrō
hanumānavalōkakaḥ |
laṅkāsthāhaṃ tvayā rājan
kiṃ tadā na visarjitā || 6.116.11 ||

pratyakṣaṃ vānarasyāsyā
tadvākyasamanantaram |
tvayā santyaktayā vīra
tyaktaṃ syājjīvitam mayā || 6.116.12 ||

na vṛthā tē śramō'yaṃ syāt
saṃśayē nyasya jīvitam |
suhṛjjanapariklēśō
na cāyaṃ viphalastava || 6.116.13 ||

tvayā tu nṛpaśārdūla
rōṣamēvānuvartatā |
laghunēva manuṣyēṇa
strītvamēva puraskṛtam || 6.116.14 ||

apadēśēna janakā -
nnōtpattirvasudhātalāt |
mama vṛttaṃ ca vṛttajña
bahu tē na puraskṛtam || 6.116.15 ||

na pramāṇīkṛtaḥ pāṇi -
rbālyē mama nipīḍitaḥ |

mama bhaktiśca śīlaṃ ca
sarvaṃ tē prṣṭhataḥ kṛtam || 6.116.16 ||

iti bruvantī rudatī
bāṣpagadgadabhāṣiṇī |
uvāca lakṣmaṇaṃ sītā
dīnaṃ dhyānaparāyaṇam || 6.116.17 ||

citāṃ mē kuru saumitrē
vyasanasyāśya bhēṣajam |
mithyāpavādōpahatā
nāhaṃ jīvitumutsahē || 6.116.18 ||

aprītēna guṇairbhartrā
tyaktāyā janasaṃsadi |
yā kṣamā mē gatirgantum
pravēkṣyē havyavāhanam || 6.116.19 ||

ēvamuktastu vaidēhyā
lakṣmaṇaḥ paravīrahā |
amarṣavaśamāpannō
rāghavaṃ samudaikṣata || 6.116.20 ||

sa vijñāya manaśchandaṃ
rāmasyākārasūcitam |
citāṃ cakāra saumitri -
rmatē rāmasya vīryavān || 6.116.21 ||

nahi rāmaṃ tadā kaścit
kālāntakayamōpamam |

anunētumathō vaktuṃ

draṣṭuṃ vāpyaśakat suhṛt || 6.116.22 ||

adhōmukhaṃ sthitaṃ rāmaṃ

tataḥ kṛtvā pradakṣiṇam |

upāvartata vaidēhī

dīpyamānaṃ hutāśanam || 6.116.23 ||

praṇamya daivatēbhyaśca

brāhmaṇēbhyaśca maithilī |

baddhāñjalipuṭā cēda -

muvācāgnisamīpataḥ || 6.116.24 ||

yathā mē hṛdayaṃ nityaṃ

nāpasarpaṭi rāghavāt |

tathā lōkasya sākṣī māṃ

sarvataḥ pātu pāvakaḥ || 6.116.25 ||

yathā māṃ śuddhacāritrāṃ

duṣṭāṃ jānāti rāghavaḥ |

tathā lōkasya sākṣī māṃ

sarvataḥ pātu pāvakaḥ || 6.116.26 ||

karmaṇā manasā vācā

yathā nāticarāmyaham |

rāghavaṃ sarvadharmajñāṃ

tathā māṃ pātu pāvakaḥ || 6.116.27 ||

ādityō bhagavān vāyu -

rdiśaścandrastathaiva ca |

ahaścāpi tathā sandhyē
 rātriśca pṛthivī tathā |
 yathānyē'pi vijānanti
 tathā cāritrasaṃyutām || 6.116.28 ||

ēvamuktvā tu vaidēhī
 parikramya hutāśanam |
 vivēśa jvalanam dīptam
 niḥśaṅkēnāntarātmanā || 6.116.29 ||

janaśca sumahāṃstatra
 bālavrddhasamākulah |
 dadarśa maithilīm dīptam
 praviśantīm hutāśanam || 6.116.30 ||

sā taptanavahēmābhā
 taptakāñcanabhūṣaṇā |
 papāta jvalanam dīptam
 sarvalōkasya sannidhau || 6.116.31 ||

dadrśustām viśālākṣīm
 patantīm havyavāhanam |
 sītām sarvāṇi rūpāṇi
 rukmavēdinibhām tadā || 6.116.32 ||

dadrśustām mahābhāgām
 praviśantīm hutāśanam |
 ṛṣayō dēvagandharvā
 yajñē pūrṇāhutīmiva || 6.116.33 ||

pracukruśuḥ striyaḥ sarvā -
 stāṃ dṛṣṭvā havyavāhanē |
 patantīm saṃskṛtām mantrai -
 rvasōrdhārāmivādhvarē || 6.116.34 ||

dadṛśustām trayō lōkā
 dēvagandharvadānavāḥ |
 śaptām patantīm nirayē
 tridivād dēvatāmiva || 6.116.35 ||

tasyāmagñiṃ viśantyām tu
 hāhēti vipulaḥ svanaḥ |
 rakṣasām vānarāṇām ca
 sambabhūvādbhutōpamaḥ || 6.116.36 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 yuddhakāṇḍē ṣōḍaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||